

Eerste bestuurs- rapportage 2018 en Kadernota 2019

INHOUDSOPGAVE

Aanbieding en perspectief	3
Financieel perspectief 2018-2022	5
Programma's	8
Bereikbaarheid en openbare ruimte	8
Bestuur en dienstverlening	11
Cultuur en ontspanning	13
Economische ontwikkeling	15
Integrale veiligheid	16
Sociaal domein	17
Onderwijs	23
Ruimtelijke ontwikkeling en wonen	25
Algemene dekkingsmiddelen	27
Specificatie mutaties Business Case Bor	29

Aanbieding en perspectief

Datum: 15 mei 2018

Aan de leden van de gemeenteraad van Haaksbergen,

Met de Jaarrekening 2017, en vooral door de opbrengst van de verkoop van aandelen Vitens hebben we in het financieel herstel een extra stap gezet. Het positieve saldo kan voor het grootste deel worden toegevoegd aan onze algemene reserve, die daardoor weer meer dan € 2 mln. bedraagt.

Een gezonde financiële positie is een belangrijke randvoorwaarde om, zoals de toekomstvisie aangeeft, Haaksbergen zelfstandig te laten blijven. Dat vraagt om een organisatie die past bij een regievoerende gemeente, die Haaksbergen wil zijn. Daarbij zoeken we nadrukkelijk samenwerking met andere gemeenten. Ook het Actieplan centrum is een belangrijk aspect uit de toekomstvisie, net als het Sociaal Domein.

Sociaal Domein

Over de uitvoering van ons beleid voor het Sociaal Domein in brede zin zijn wij net als onze inwoners tevreden. De Noaberpoort vervult daarin een belangrijke rol. Toch zijn we van mening dat het breder kan en aan de hand van de resultaten van een onderzoek naar het functioneren van de Noaberpoort (en in samenhang met de organisatieontwikkeling) willen we aan de hand van resultaten en aanbevelingen verdere verbeteringen doorvoeren. Daarbij houden we ook rekening met uitbreiding van de formatie.

Het rijksbeleid op het Sociaal Domein is onzeker. Zo moeten we rekening houden met extra uitgaven voor Jeugd en Wmo. De extra uitgaven voor Jeugd en Wmo bedragen ruim een miljoen euro structureel. Deze worden echter voor een belangrijk deel gecompenseerd doordat de bijstand (uitvoering van de Participatiewet) een gunstiger beeld laat zien dan waar we in de Begroting 2018 nog rekening mee hielden. Echter, de komende jaren liggen hier ook risico's op de loer. We stellen daarom voor om extra gelden uit de Algemene Uitkering vanaf 2020 te reserveren voor het risico van stijgende kosten in het Sociaal Domein, vooral door prijsstijgingen en volumeontwikkeling. Ook in de uitvoering van de Participatiewet zien we risico's. Doordat de economie goed draait en de werkloosheid daalt, daalt de bijstand op termijn ook. Daar staat tegenover dat door het rijksbeleid er een extra instroom ontstaat vanuit de Wajong (uitkering voor jongeren met een handicap) en de oude Wsw (de oude sociale werkvoorziening). We proberen toch de huidige gunstige trend ook de komende jaren samen met de Uitvoeringsorganisatie door te trekken. Daarom doen we in deze Berap en Kadernota voorstellen extra te investeren in flankerend- en uitstroombesluit. Dat doen we zoveel mogelijk binnen bestaande budgetten.

Uitvoeringsagenda en organisatieontwikkeling

Per 1 april jongstleden is een nieuw management aangetreden. Binnenkort neemt een nieuw college het stokje van ons over. Samen moeten zij verder bouwen aan de gemeentelijke organisatie. Een organisatie die past bij wat Haaksbergen wil zijn: een regievoerende organisatie. Aspecten daarbij zijn doorontwikkeling van management en organisatie, inwerken nieuwe raadsleden, doorontwikkeling van de control en onderzoek naar mogelijkheden voor verdere samenwerking in de regio. We stellen in deze Berap en Kadernota voor om daarvoor de nodige middelen te reserveren.

Actieplan Centrum

De voorbije collegeperiode lag de nadruk vooral op de ontwikkeling van de Markt. Na de besluitvorming in de raad is het nu wachten op de uitkomsten van de nog lopende juridische procedures. Als gevolg van alle discussies hebben we het laatste jaar breder gekeken naar het Actieplan centrum Met hulp van de provincie hebben we daarvoor een plan opgesteld waarbij problemen in ons centrum worden aangepakt en kansen benut. In deze Berap en Kadernota stellen we voor om het benodigde geld daarvoor vrij te maken, zodat een nieuw college, in de wetenschap dat er ook al toezeggingen voor subsidies zijn gedaan, snel aan de slag kan.

Belastingdruk

In de Begroting 2018 hebben we al stappen gezet om de belastingdruk te verlagen. Toch is deze nog steeds boven onze eigen norm van 10% boven het landelijk gemiddelde. Nu het in financieel opzicht steeds beter gaat en het financieel herstel is afgerond zijn wij van mening dat ook onze inwoners moeten meeprofiteren. Daarom hebben we in deze Berap en Kadernota opnieuw ruimte gereserveerd voor verdere verlaging van de Onroerende Zaakbelasting (OZB). We denken daarmee in ieder geval onder onze eigen norm van 10% boven de gemiddelde lastendruk te komen.

Financieel perspectief

In deze Berap en Kadernota doen we ook voorstellen om de laatste openstaande taakstelling uit het financieel herstelplan in te vullen. Naast financiële ruimte voor ontwikkelingen die nog door dit college in gang zijn gezet kunnen we daardoor de extra ruimte uit de algemene uitkering reserveren voor de doelen waarvoor deze bestemd zijn. Niet alleen maakt dat onze financiële positie meer weerbaar, ook is er voldoende ruimte in het perspectief voor het nieuwe college om nieuwe keuzes te maken en nieuwe ontwikkelingen in gang te zetten. Bovendien bereiken we, met het perspectief zoals dat nu voorligt, in 2021 ook nog de gewenste omvang van onze algemene reserve van € 3 mln.

Overigens valt na verwerking van alle mutaties het saldo van de jaarschijf 2019 lager uit dan waar we in de Begroting 2018 nog vanuit gingen. Dit komt mede door de kosten van de organisatieontwikkeling en de verlaging van de OZB. Ook de kosten die het onderhoud voor speelvoorzieningen met zich mee brengen krijgen we in 2019 voor onze kiezen. Deze drie ontwikkelingen kosten gezamenlijk al ruim € 900.000 (zie ook tabel ontwikkeling begrotingssaldo). Hierdoor is dit lagere saldo vanuit het beleid verklaarbaar. We moeten dit saldo dekken uit een aanwending van de algemene reserve. Omdat we door eerdere besluitvorming van de raad uiteindelijk meer aan de reserve toevoegen dan er uit halen zien we ook in 2019 nog een lichte toename van onze algemene reserve (zie ook tabel verloop algemene reserve).

Toekomstvisie 2030

In deze Berap en Kadernota doen we voorstellen die het logisch gevolg zijn van hetgeen de voorbije periode in gang is gezet. Bovendien denken wij in de verschillende partijprogramma's voor de verkiezingen van afgelopen maart voldoende draagvlak terug te zien voor deze voorstellen. Onze organisatie staat inmiddels stevig in de steigers en is klaar voor de verdere stappen op weg naar een regievoerende organisatie. Samen investeren we verder aan onze kernambitie:

Haaksbergen, een bruisende naar buiten gerichte duurzame dorpstad te midden van een groene oase.

Het college van burgemeester en wethouders

Financieel perspectief 2018-2022

Resultaat

Na het doorrekenen van de effecten van de beleidsontwikkelingen constateren we dat het meerjarenperspectief 2018-2022 nog steeds een positief (structureel) saldo laat zien. Door afronding van een aantal in de voorbije collegeperiode in gang gezette ontwikkelingen (organisatieontwikkeling, duurzaamheid en Actieplan centrum) en de hogere lasten van het Sociaal Domein is dat saldo de komende jaren echter wel minder dan waar we in de Begroting 2018 nog vanuit gingen. We merken daarbij wel op dat we de extra inkomsten uit de algemene uitkering (zie ook onze brief over de gevolgen van de maartcirculaire) vrijwel geheel gereserveerd hebben voor toekomstige onzekere ontwikkelingen. Daarmee creëren we naast het inzetten op al lopende ontwikkelingen voor het nieuwe college ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

Met de voorgestelde resultaatbestemming in de Rekening 2017 betekent dit perspectief dat de algemene reserve inmiddels van een meer dan voldoende omvang is. De komende jaren neemt de algemene reserve toe en bereikt in 2021 het gewenste niveau van € 3 mln. Met de invulling van de laatste nog openstaande taakstelling is daarmee is het financieel herstelplan afgerond.

In onderstaande tabel zijn nadelen als een min-, en voordelen als een plusbedrag weergegeven.

Tabel: ontwikkeling begrotingssaldo 2018-2022

Bedragen x € 1.000

	2018	2019	2020	2021	2022
Begrotingssaldo volgens begroting 2018	347	49	216	100	100
Nadelen					
Voorziening onderhoud speelvoorzieningen		-152	-26	-26	-26
Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering	-72	-72	-72	-72	-72
Ontwikkelingen sportpark de Greune	-100				
Actieplan centrum	-125	-100	-100	-100	-100
Jeugd	-1.014	-965	-960	-960	-960
Wmo	-334	-403	-398	-398	-398
Uitbreiding Noaberpoort/Ontwikkeling	-200	-350	-350	-350	-350
Omgevingsdienst		-115	-107	-93	-75
Belastingen	-65	-285	-195	-195	-195
Invulling taakstelling organisatie		-250	-250	-250	-250
Organisatieontwikkeling	-757	-476	-230	-236	-236
Totaal nadelige effecten	-2.667	-3.168	-2.688	-2.680	-2.662
Voordelen					
Voordelig effect BOR naar Twente Milieu	192	281	307	378	395
Participatie	1.734	1.015	1.010	913	942
Algemene uitkering	381	1.320	1.370	1.264	1.434
Rente en afschrijving	82	147	0	478	0
Totaal voordelige effecten	2.389	2.763	2.687	3.033	2.771
Saldo overige voor- en nadelen	-59	-16	-16	4	5
Begrotingssaldo na mutaties Kadernota	10	-371	200	458	214

Tabel: verloop algemene reserve

Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling algemene reserve	2018	2019	2020	2021	2022
Beginstand cf. jaarrekening 2017	2.424				
Aanname winstbestemming 2017	-500				
Begroting 2018-2022	1.924	2.283	2.309	2.510	2.968
Dotaties-onttrekkingen gepland	349	397			
Mutaties mjp	10	-371	200	458	214
Bijgesteld saldo	2.283	2.309	2.510	2.968	3.182

We blijven inzetten op de versterking van onze vermogenspositie. Verkoop van gronden, vastgoed en aandelen kan daarbij tot incidentele extra opbrengsten leiden die we daarvoor kunnen gebruiken. Daarnaast blijven we kritisch kijken naar ruimte en mogelijke keuzes die we kunnen maken binnen de bestaande budgetten.

Tabel: Structureel en incidenteel saldo

Bedragen x € 1.000

Ontwikkeling saldo mjp	2018	2019	2020	2021	2022
Incidenteel saldo	17	-800	-182	360	0
Structureel saldo	-6	429	382	98	214
Totaal saldo	10	-371	200	458	214

Toelichting uitgangspunten

Looncompensatie

Voor de meerjarige loonontwikkeling houden we rekening met de percentages van het CPB voor de "Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers". De percentages fluctueren van 2,6 tot 3,6% per jaar, omgerekend betekent dit een jaarlijkse structurele stelpost tussen de € 260.000 en € 360.000. Aan de hand van de uitgangspunten uit de meicirculaire 2018 van het Gemeentefonds en de Macro Economische Verkenning 2018 kijken we in hoeverre we dit percentage voor de begroting 2019 moeten wijzigen.

Prijscompensatie

Voor de meerjarige loonontwikkeling houden we rekening met de percentages van het CPB voor de "Prijs netto materiële overheidsconsumptie (imoc)". In het perspectief gaan we uit van een fluctuerend percentage van 1,5 tot 1,9%, omgerekend betekent dit een jaarlijkse structurele stelpost tussen de € 150.000 en € 190.000. Op basis van de informatie in de meicirculaire 2018 actualiseren wij dit percentage in de begroting 2018.

Loon- en prijsontwikkeling sociaal domein

In 2019 gaat de integratie-uitkering sociaal domein over naar de algemene uitkering in het gemeentefonds. De loon- en prijsontwikkeling sociaal domein loopt vanaf 2020 mee in de accresontwikkeling. De percentages fluctueren tussen de 2,4 en 2,9%, omgerekend betekent dit een jaarlijkse structurele stelpost tussen de € 233.000 en € 282.000.

Volumegroei sociaal domein

De volumegroei bedraagt jaarlijks vanaf 2020 volgens de middellange termijn raming van het CPB 2,5%, omgerekend betekent dit een jaarlijkse structurele stelpost van € 243.000.

Omslagpercentage

In het kader van totaalfinanciering zijn de voorbije jaren leningen met een verschillende looptijd en rentepercentage afgesloten. Om toch tot een systematiek te komen waarbij de rente aan de verschillende producten kan worden toegerekend hanteren we het renteomslagpercentage. Dit betekent dat voor alle investeringen een zelfde rentepercentage wordt berekend. Het percentage is het gemiddelde percentage van alle leningen, afgezet tegen de boekwaarde van de investeringen. Bij de kadernota is gerekend met een omslagpercentage van 2,27%. In 2018 is dit nog 2,64%.

Ontwikkeling woonlasten

Onder woonlasten verstaan we: onroerendezaakbelastingen, afvalstoffen- en rioolheffing. Het zijn belastingen en tarieven waarmee ieder huishouden in een gemeente jaarlijks te maken krijgt. Voor de belastingdruk hanteren wij de norm van maximaal 10% boven het landelijke gemiddelde. Wij komen uit op 11,3% boven het landelijke gemiddelde. Daarom willen we de komende jaren de OZB verder verlagen. In 2018 hebben wij hier al een eerste stap in gezet en is de OZB verlaagd met 1%. Het komende jaar gaan we de OZB verlagen met 2% om de belastingdruk binnen de norm te brengen.

Gemeentefondsuitkering

De gemeentefondsuitkering is gebaseerd op de maartcirculaire 2018. De gemeentefondsuitkering in de begroting 2019 baseren we op de meicirculaire 2018.

Onvoorzien

Er is jaarlijks € 40.000 opgenomen voor de kosten van onvoorziene ontwikkelingen. De raad besluit over de aanwending van deze post.

Afschrijvingen en rentetoerekening

Op investeringen is de in december 2017 vastgestelde Financiële Verordening van toepassing. De afschrijving en rentetoerekening vinden voor het eerst plaats het jaar na afronding van de investering. De rente berekenen we over de boekwaarde per 1 januari.

Leeswijzer

In de hierna volgende programma's lichten we de belangrijkste beleidsontwikkelingen en financiële mutaties toe. De bedragen in de toelichtingen sluiten normaal aan bij de saldi in de tabel aan het begin van dit programma. Dat is deze keer niet het geval. Oorzaak hiervan is dat we er voor gekozen hebben om de verschillen als gevolg van de Business Case Bor in één bijlage te verwerken, en niet toe te lichten per programma. Dit is ook in lijn met hetgeen in de Financiële verordening is vastgelegd. Daarin is vastgelegd dat verschillen kleiner dan € 15.000 niet verder worden toegelicht.

Programma's

Bereikbaarheid en openbare ruimte

Mutaties Eerste berap 2018 en Kadernota 2019 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving produkt	1e berap		Kadernota		
		2018	2019	2020	2021	2022
1e BERAP	Dierenoverlast en -bescherming	-26	0	0	0	0
	Plantsoenen	-9	0	0	0	0
	Speelvoorzieningen	1	0	0	0	0
	Wegen	26	0	0	0	0
	Verlichting	19	0	0	0	0
	Verkeer	22	0	0	0	0
	Begraafplaatsen	11	0	0	0	0
	Waterbeheer	-10	0	0	0	0
	Afval	-64	0	0	0	0
	Riolering	-23	0	0	0	0
Totaal 1e BERAP		53	0	0	0	0
MJP vanuit 1e BERAP	Dierenoverlast en -bescherming	0	-10	-9	-9	-9
	Nutsvoorzieningen	0	0	0	0	0
	Plantsoenen	0	-9	-25	-15	-15
	Speelvoorzieningen	0	2	3	3	3
	Wegen	0	84	91	100	100
	Verlichting	0	20	20	20	20
	Verkeer	0	22	23	24	24
	Begraafplaatsen	0	31	31	31	31
	Waterbeheer	0	-6	-4	-2	-2
	Afval	0	-60	-57	-53	-53
	Riolering	0	-16	-11	-7	-7
Totaal MJP vanuit 1e BERAP		0	57	62	92	92
Kadernota 2018	Plantsoenen	0	-25	-20	0	0
	Speelvoorzieningen	0	-152	-26	-26	-26
Totaal Kadernota 2018		0	-177	-46	-26	-26
Totaal programma Bereikbaarheid en openbare ruimte		-53	-120	16	66	66

Ontwikkelingen Eerste berap 2018

Plantsoenen

Stormschade plantsoenen (2018: N € 50.000)

Op 18 januari jongstleden werden we geconfronteerd met een zeer zware storm. Er was veel schade aan het gemeentelijk groen. Diverse bomen zijn die dag of de dagen er na gesneuveld. Wegen en paden moesten vrij-gezaagd worden en diverse bomen werden bij gesnoeid. Twente Milieu en andere aannemers hebben veel uren gemaakt om het voor de gemeente op te lossen. In het buitengebied van met name Buurse en Honesch zullen we komend najaar ter compensatie van de gesneuvelde bomen 50 nieuwe bomen aanplanten.

Naast de storm werden we de afgelopen maanden geconfronteerd met diverse schademeldingen. Het betreft onder meer schade door en aan gemeentelijke bomen. Daarnaast is er veel schade in plantsoenen (rijsporen in gazons), veroorzaakt door de vele regenval van de laatste maanden. Het huidige onderhoudsbudget voorziet niet in het bekostigen van het schadeherstel.

Revitalisatie en groenadoptie

Er is er op dit moment nog altijd belangstelling voor groenadoptie. Nieuwe aanmeldingen komen op de wachtlijst. Het budget voor revitalisatie en groenadoptie voor het jaar 2018 is inmiddels besteed. Er zijn verder geen bijzonderheden die voor de Eerste berap 2018 en Kadernota 2019 van invloed zijn.

Verkoop Snippergroen (V € 90.000)

Bij de jaarrekening hebben we melding gemaakt dat we in 2017 € 90.000 minder aan inkomsten hebben gerealiseerd dan geraamd. De getekende koopovereenkomsten hadden eind 2017 wel een gezamenlijke waarde van € 182.000. Het geraamde inkomstenbedrag was € 180.000. Het verschil in opbrengst tussen de getekende koopovereenkomsten en de realisatie in 2017 van € 90.000 is in 2018 alsnog gerealiseerd. Aangezien het verlies in de jaarrekening 2017 is genomen is deze € 90.000 voor 2018 een voordeel.

Regulier bomenonderhoud en boomveiligheidscontroles

Ook het bomenonderhoud wordt met ingang van dit jaar uitgevoerd door Twente Milieu. We werken sinds vorig jaar volgens de principes van Strategisch Bomenbeheer, waarbij we het planmatig onderhoud van de bomen optimaliseren. Jaarlijks zullen we 1/3 van ons bomenbestand periodiek controleren op veiligheid, volgens de zogenaamde VTA-methode. In 2017 zijn 8000 bomen gecontroleerd. Hiervan zal zo'n 70% gesnoeid moeten worden. De noodzakelijke onderhoudsmaatregelen zullen bij deze bomen dit jaar worden uitgevoerd. De werkzaamheden zijn in januari gestart en zullen eind dit jaar grotendeels zijn afgerond. Na de zomer zal een volgende groep van 7.000 bomen worden gecontroleerd. Op dit moment lijkt het huidige budget voor bomen toereikend.

Integraal beheerplan groenelementen Buitengebied

Het onderhoud van de gemeentelijke groenelementen in het buitengebied wordt met ingang van dit jaar uitgevoerd door Twente Milieu. Er wordt gewerkt volgens de beheerpaspoorten die samen met de natuurorganisaties zijn opgesteld. De paspoorten voldoen aan de eisen die de nieuwe Wet Natuurbescherming stelt. Momenteel wordt gewerkt aan een integraal beheerplan Buitengebied, voor het beheer van alle groene elementen die we als gemeente in eigendom hebben. Dit plan geeft voor de komende 10 jaren helderheid over de planning en de bijbehorende kosten van onderhoud en kan als communicatiemiddel dienen.

Stormschade/bosonderhoud begraafplaatsen (2018: N € 20.000)

Het naaldbos in het parkgedeelte van het Waarveld is afgelopen winter gedund. Het werk moest onder andere vanwege veiligheid langs de paden worden uitgevoerd. Enkele bomen zorgden voor gevaarlijke situaties.

Daarnaast is ook de storm van 18 januari niet aan onze begraafplaatsen voorbij gegaan. Er moesten extra bomen worden gekapt en bij gesnoeid en alle grafvelden, alsmede het entree van de begraafplaats moesten ontdaan worden van takken. Ook op de oude begraafplaats aan de Enschedestraat was er schade, door omgevallen grafmonumenten.

Dierenoverlast en -bescherming

Ongediertebestrijding (2018: N € 15.000)

Op dit moment wordt het huidige beleid voor het beheersen van ongedierte in de openbare ruimte tegen het licht houden. Het gaat specifiek om roeken, ratten en muizen, steenmarters, duiven, eenden, ganzen, wespen en de eikenprocessierups (EPR). Hiervoor zijn twee redenen. Ten eerste is de hoeveelheid klachten over ratten, roeken en EPR toegenomen. Ten tweede vraagt de nieuwe Wet Natuurbescherming een herziening van ons huidige beleid. Zodra er ontwikkelingen zijn die leiden tot wijzigingen van het beleid komen we daar op terug.

Tot de ongediertebestrijding behoort ook het hondenbeleid. De voorzieningen voorzien in een behoefte, maar ondanks dat moet Handhaving en Toezicht veel worden ingezet. Er is behoefte aan omheinde hondenspeelvelden, zoals we dat kennen in De Veldmaat op de Steenbrookes. Vanuit de wijk het Wolferink is er een burgerinitiatief ontstaan met als doel in bij de Watersteeg een hondenspeelveld aan te leggen. Het plan kent gezien de hoeveelheid handtekeningen draagvlak in de buurt. We onderzoeken met de (nieuwe) wijkraad Zienesch-Wolferink of we een hondenspeelveld kunnen realiseren en gezamenlijk de kosten kunnen dragen.

Wegen

Verwijderen onkruid op verharding (2018: N € 40.000)

Het blijkt dat de huidige, milieuvriendelijke, methodes om onkruid te verwijderen op verharding meer inzet vragen om het vastgestelde onderhoudsniveau A voor het centrumgebied te halen. Deze extra inzet vertaalt zich in meer onderhoudsronden.

Ontwikkelingen Kadernota 2019

Plantsoenen

Vervangen kastanjes wijk Hassinkbrink (2020: N € 20.000)

Aan de Parnassia/Oleander en Wederik/Sleutelbloem in de wijk Hassinkbrink staan 60 paardekastanjes. In 2016 is geconstateerd dat de meeste bomen ziek zijn. Van de overige is de conditie verminderd. De grondstructuur is hier niet optimaal. We hebben in 2017 een nader onderzoek laten doen, waaruit is gebleken dat het totale kastanje-bestand binnen enkele jaren vervangen dient te worden door een andere boomsoort. We zullen dit goed met de bewoners communiceren. Voor er nieuwe bomen worden geplant dient de bodemstructuur te worden verbeterd.

Snippergroen (2019: V € 25.000 en N € 25.000)

We hebben vorig jaar besloten de verkoop van snippergroen te versnellen. Er is nog altijd belangstelling. Geïnteresseerden moeten soms lang wachten, voordat hun verzoek in behandeling wordt genomen. Op dit moment hebben zich 500 geïnteresseerden gemeld, daarnaast zijn er nog diverse groenstroken te koop waarvoor zich nog niemand heeft aangediend. Deze categorie moeten we nog aanschrijven. Met 349 geïnteresseerden heeft inmiddels een (eerste) verkoopgesprek plaatsgevonden, dit betekent dat er nog gesprekken met 151 (500-349) geïnteresseerden moet plaatsvinden. De verkoopgesprekken hebben er toe geleid dat er op dit moment 158 koopovereenkomsten zijn getekend. Om de versnelling mogelijk te maken gaan we dit jaar een medewerker inhuren. De kosten dekken we uit de meeropbrengsten, die we ontvangen door deze extra personele inzet.

Speelvoorzieningen (2019: N € 152.000, 2020 ev.: N € 26.000)

Voor onderhoud van speelvoorzieningen was de laatste jaren een beperkt bedrag beschikbaar in de begroting. Voor vervanging is een aantal jaren met een krediet gewerkt. In de Begroting 2017 hebben we aangegeven om voor de bekostiging van het onderhoud met voorstellen te komen. Nu stellen wij voor om een onderhoudsvoorziening op te nemen op basis van het meerjarig onderhoudsplan speelvoorzieningen. Hiermee kunnen we de speelvoorzieningen in Haaksbergen structureel op een goed en veilig niveau houden.

Bestuur en dienstverlening

Mutaties Eerste berap 2018 en Kadernota 2019 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving produkt	Kadernota				
		1e berap 2018	2019	2020	2021	2022
1e BERAP	Gemeentebestuur	-67	0	0	0	0
	Verkiezingen	-1	0	0	0	0
Totaal 1e BERAP		-68	0	0	0	0
MJP vanuit 1e BERAP	Gemeentebestuur	0	-67	-67	-67	-67
	Verkiezingen	0	-1	-1	-1	-1
Totaal MJP vanuit 1e BERAP		0	-68	-68	-68	-68
Totaal programma Bestuur en dienstverlening		-68	-68	-68	-68	-68

Ontwikkelingen Eerste berap 2018

Gemeentebestuur (2018 ev.: N € 72.000)

VNG

De financiering van taken die de VNG voor alle gemeenten uitvoert is per 2018 veranderd. Het betreft "Samen Organiseren", als derde functie van de VNG, naast belangenbehartiging/lobby en werkgeversorganisatie. Zoals digitalisering van de dienstverlening en informatievoorziening van gemeenten. De financieringswijze met uitnamen uit het Gemeentefonds is niet langer geoorloofd. Vanaf 2018 factureert de VNG rechtstreeks aan alle gemeenten de bijdrage naar rato van het inwoneraantal voor de gezamenlijke gemeentelijke activiteiten. Het gaat hierbij om een technische omzetting die geen materiële of inhoudelijke consequenties heeft. De bijdrage wordt gestort in het ingestelde Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU) en is uitsluitend bestemd voor activiteiten die zijn goedgekeurd tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VNG. De kosten voor Haaksbergen bedragen € 62.000. De inkomsten zijn via de meicirculaire 2017 in de begroting 2018 verwerkt. De kosten waren nog niet verwerkt, omdat de besluitvorming over het Fonds GGU nadien heeft plaatsgevonden.

Voor de bijdragen aan het A+O fonds, het fonds ter ondersteuning van gemeentelijke werkgevers en werknemers, gericht op zowel de gemeentelijke organisatie (collectief) als gericht op de werknemer(individueel) geldt feitelijk het zelfde ten aanzien van de technische omzetting. De kosten voor Haaksbergen bedragen € 9.500.

Publiekszaken

Werken op afspraak

Door de introductie van het werken op afspraak worden bezoekers geholpen zonder wachttijden. Omdat we weten wat het aanbod aan de Publieksbalie is, zijn we in staat om met gelijkblijvende bezetting ruimere openingstijden aan te bieden. Uit het onderzoek "Waar staat je gemeente" blijkt dat de meerderheid (72%) van de respondenten positief of neutraal reageert op het werken op afspraak. Ruim een kwart (28%) van de respondenten is minder positief en blijkt nog niet voldoende op de hoogte te zijn van de voordelen van het werken op afspraak en de ruimere openingstijden. Door vaker te communiceren nemen we de onduidelijkheden weg en vergroten daarmee het draagvlak onder onze inwoners. Dienstverlening op basis van vrije inloop blijft mogelijk op woensdagochtend. Het ophalen van paspoorten, identiteitskaarten en rijbewijzen gebeurt ook zonder afspraak. Daarnaast is het uiteraard mogelijk om in geval van spoed zonder afspraak te worden geholpen.

Uitbreiding digitale dienstverlening

Het aantal producten dat digitaal aangevraagd kan worden is uitgebreid. Door meer producten via Digid aan te bieden is onze dienstverlening toegankelijker geworden. In 2018 en 2019 zetten we deze ontwikkeling voort.

Ook voor bedrijven zijn we inmiddels in staat om digitale dienstverlening aan te bieden. Dit doen we via eHerkenning. In de loop van 2018 gaan we een aantal formulieren geschikt maken voor eHerkenning.

Uit de laatste meting van de VNG (2017) blijkt dat onze gemeente een fractie onder het landelijk gemiddelde zit wat betreft het aanbod van digitale producten voor inwoners en bedrijven. In juli/augustus 2018 volgt een nieuwe meting. Wij verwachten dan op het landelijk gemiddelde te zitten door de op stapel staande uitbreidingen.

Invoering Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Over de invoering van de AVG bent u per brief van 28 maart jongstleden geïnformeerd. Naast de wettelijke verplichtingen op korte termijn, is het noodzaak om continu aandacht te hebben voor privacy en privacymanagement. Wij ontwikkelen eind mei 2018 een stappenplan waardoor een zorgvuldige implementatie van de AVG in volle omvang wordt geborgd. Over de ontwikkelingen houden wij u regelmatig op de hoogte.

Ontwikkelingen Kadernota 2019

Burgerparticipatie

Team communicatie is voortdurend bezig met het verbeteren van de communicatie. Zo is eerder al begonnen met het communicatiever maken van de ambtelijke organisatie. Een schrijftraining was de start, een training burgerparticipatie het vervolg. Het doel is dat burgerparticipatie in meer situaties dan voorheen een vast onderdeel uitmaakt van het proces.

Social media

Facebook en Twitter zijn al niet meer weg te denken uit de gemeentelijke communicatie. Steeds vaker kiezen inwoners, bedrijven en organisaties ervoor de gemeente te benaderen via deze social mediakanalen. In 2018 willen we een start maken met Instagram, zodat we dat in 2019 als volwaardig communicatiemiddel kunnen meenemen. Ook willen we WhatsApp breder inzetten als vast communicatiekanaal.

De afhandeling van vragen en opmerkingen via de digitale kanalen Twitter en Facebook is ondergebracht bij het team Callcenter/receptie. Het team Communicatie monitort op de kwaliteit van de beantwoording.

Cultuur en ontspanning

Mutaties Eerste berap 2018 en Kadernota 2019 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving produkt	1e berap					Kadernota				
		2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
1e BERAP	Cultuur	-6	0	0	0	0					
	Scholtenhagen	-23	0	0	0	0					
	Sportaccommodaties	-79	0	0	0	0					
Totaal 1e BERAP		-108	0	0	0	0					
MJP vanuit 1e BERAP	Cultuur	0	-6	-6	-6	-6					
	Monumenten	0	0	0	0	0					
	Sportaccommodaties	0	21	21	21	21					
Totaal MJP vanuit 1e BERAP		0	16	16	16	16					
Totaal programma Cultuur, ontspanning en Sport		-108	16	16	16	16					

Ontwikkelingen Eerste berap 2018

Cultuur

Cultuurarrangement 2013-2017 (2018: resultaat neutraal)

Wij hebben van 2013 tot en met juli 2017 deelgenomen aan de regeling cultuurarrangement van de provincie Overijssel. Ieder jaar is een tussenrapportage ingediend en op basis van de eindrapportage is de subsidie door de provincie vastgesteld. Naar aanleiding hiervan hebben wij in 2018 eenmalig nog € 12.000 subsidie ontvangen, die inzetbaar is voor uitvoering van het cultuurbeleidsplan 2018-2021.

Adviescommissie Beeldende kunst: "van adviseur naar rentmeester"

De huidige adviescommissie Beeldende kunst wordt opgeheven als de nieuwe stichting Beeldende kunst Haaksbergen wordt opgericht. Inmiddels zijn er voldoende kandidaten die zitting willen nemen in de nieuwe stichting die naar verwachting in mei 2018 wordt opgericht. Via een dienstverleningsovereenkomst wordt geregeld dat de nieuwe stichting het beheer en onderhoud van de gemeentelijke kunstcollectie uitvoert.

Aan de gemeenteraad zal worden voorgesteld om de huidige bestemmingsreserve kunstaankopen (€ 13.000) op te heffen en beschikbaar te stellen aan de nieuwe stichting. Dit biedt de stichting de mogelijkheid om derde geldstromen aan te boren.

Sportaccommodaties

De huidige gebruikers van het sportpark de Greune hebben het initiatief genomen om een toekomstvisie voor sportpark de Greune op te stellen. Naast de aanwezige sportclubs participeren ook andere organisaties zoals scholen en kinderopvang in het project. Daarvoor is een aparte stichting opgericht. Wij ondersteunen de stichting en de verenigingen bij het uitwerken van de toekomstvisie. In eerste instantie ligt het accent op realisatie van een aantal concrete plannen van de sportverenigingen: voetbalvereniging Bon Boys wil een tweede voetbalkunstgrasveld en een kunstgrasveld voor pupillen, tennisvereniging Veldmaat een padelbaan en handbalvereniging Stormvogels een multibeachcourt realiseren. Na realisatie zal het eigendom en beheer van de sportaccommodaties (het multibeachcourt, padelbaan en kunstgrasvelden) aan de verenigingen worden overgedragen.

Atletiekbaan

Er is overeenstemming met AVH over het huurcontract, de huurafspraken en het overnemen van onderhoudstaken die nu nog door de gemeente worden uitgevoerd. De renovatie van de atletiekbaan verloopt volgens planning en zal begin september 2018 zijn afgerond.

Regionale visie op sport en bewegen

Alle 14 Twentse gemeenten hebben ingestemd met de notitie Sport en bewegen in Twente onder de naam: 'Regionale samenwerking is Noaberschap vanuit Eigen Kracht'. Eén van de thema's is meedoen door kwetsbare groepen/gehandicapten. De gemeente Haaksbergen is hier ambtelijk trekker van en dit kan de aanzet zijn tot het organiseren van een Special Olympic in de toekomst.

BTW sportvrijstelling

In de huidige situatie passen wij het zogenaamde Sportbesluit toe. Over de verhuur van de sportaccommodaties dragen wij 6% BTW af en hebben wij recht op aftrek van de BTW (21%). Het recht op aftrek van de voorbelasting van BTW vervalt per 1 januari 2019. Voor bestaande situaties komt er een overgangsregeling zodat wij geen herzienings-BTW hoeven terug te betalen en komt er een compensatieregeling voor gemeenten, waarschijnlijk gebaseerd op concrete investeringen. Over de inhoud en reikwijdte van deze regelingen komt in juni 2018 meer duidelijkheid.

Scholtenhagen (2018: N € 23.000)

Door ernstige ziekte, resulterend in het uiteindelijk overlijden van een medewerker van stichting Groot Scholtenhagen, moest (net als in 2017) extra personeel worden ingehuurd om de bedrijfsvoering draaiende te houden.

Economische ontwikkeling

Mutaties Eerste berap 2018 en Kadernota 2019 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving produkt	1e berap		Kadernota		
		2018	2019	2020	2021	2022
1e BERAP	Evenementen	-2	0	0	0	0
	Toeristische fietspaden	-1	0	0	0	0
	Markt	-136	0	0	0	0
Totaal 1e BERAP		-139	0	0	0	0
MJP vanuit 1e BERAP	Evenementen	0	-1	0	0	0
	Toeristische fietspaden	0	0	0	0	0
	Markt	0	-111	-111	-111	-111
Totaal MJP vanuit 1e BERAP		0	-112	-112	-111	-111
Totaal programma Economische ontwikkeling		-139	-112	-112	-111	-111

Ontwikkelingen Eerste berap 2018

Markt

De detailhandel en horecavoorzieningen vervullen een belangrijke functie voor de aantrekkelijkheid van ons centrum en de leefbaarheid van Haaksbergen. Adviesbureau Broekhuis Rijs heeft, na een onderzoek in 2017, geconcludeerd dat het centrum naar de toekomst toe geen bestaansrecht heeft zonder het nemen van ingrijpende maatregelen. In januari 2018 heeft Broekhuis Rijs een Actieplan voor het Centrum van Haaksbergen gepresenteerd. Dit Actieplan is gericht op het realiseren van een compact en toekomstbestendig winkelcentrum, invulling van de "gaten" in ons centrumgebied en invulling/transformatie van winkelleegstand. Daarnaast zijn er ook actielijnen opgezet gericht op professionalisering van het ondernemerschap, samenwerking en marketing en promotie.

Uitvoering Actieplan Centrum Haaksbergen (2018: N € 125.000, 2019 ev.: N € 100.000)

De Provincie Overijssel heeft naar aanleiding van het Actieplan vanuit de zogenaamde "stadsbeweging" een eerste subsidie verstrekt van € 75.000. Met deze subsidie kon adviesbureau Broekhuis Rijs verder met de uitvoering van de opdracht. Om de actiepunten uit te werken zijn een viertal werkgroepen samengesteld bestaande uit ondernemers, inwoners en medewerkers van de gemeente. De geprognostiseerde benodigde budgetten per actielijn hebben wij in deze berap verwerkt. Voor 2018 is een bedrag van ca. € 250.000 nodig. Voor investeringen in de komende jaren (2019-2022) is nog ongeveer € 200.000 per jaar nodig. In samenhang met mogelijkheden voor subsidies, we houden rekening met subsidies ter hoogte van de helft van de kosten, adviseren we om deze te betrekken bij de ontwikkelingen uit de algemene uitkering (regionale economie als versneller en naar een vitaal platteland) en in de uitwerking van het coalitieakkoord. De meerjarige vertaling van het Actieplan kan dan plaatsvinden in de begroting 2019.

Ontwikkelingen Kadernota 2019

Recreatie en toerisme

Vanuit de Regio Twente ligt er een verzoek om extra middelen op te nemen voor formatie uitbreiding van het routebureau. Er is nog geen besluit genomen over het exacte bedrag en de wijze van dekking. Verwacht wordt dat er een (kleine) extra bijdrage vanuit de gemeenten wordt gevraagd.

Wij verwachten dat er in 2018 nog een onderzoek wordt gedaan naar de vitaliteit van de verblijfsaccommodaties en de vraag en aanbod voor verblijfsaccommodaties in Haaksbergen en Twente. Afhankelijk van de uitkomsten van dat onderzoek zullen daar waarschijnlijk acties uit voortkomen. Het is onze intentie om dit regionaal op te pakken, er is geen budget geraamd voor acties en er kan nu nog geen inschatting gemaakt worden van eventueel benodigd budget.

Integrale veiligheid

Mutaties Eerste berap 2018 en Kadernota 2019 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving produkt	1e berap	Kadernota			
		2018	2019	2020	2021	2022
1e BERAP	Openbare orde en veiligheid	13	0	0	0	0
Totaal 1e BERAP		13	0	0	0	0
MJP vanuit 1e BERAP	Openbare orde en veiligheid	0	13	13	13	13
Totaal MJP vanuit 1e BERAP		0	13	13	13	13
Totaal programma Integrale veiligheid		13	13	13	13	13

Ontwikkelingen Eerste berap 2018

Openbare orde en veiligheid

Samenwerking met externe partijen (2018 ev.: V € 15.000)

In de jaarrekening 2017 hebben we geconstateerd dat door een andere werkwijze en meer samenwerking met externe partijen (structureel) voordeel is behaald. Dit voordeel verwerken we nu in het meerjarenperspectief.

Milieu

Asbestbodemsaneringsopgave

In het kader van de samenwerkingsovereenkomst asbestbodemsaneringsopgave 2016-2022 tussen de provincie en 7 deelnemende gemeenten, heeft de Rijksoverheid € 38 miljoen toegezegd aan de Provincie Overijssel. Dit bedrag is bedoeld voor de aanpak van historische bodemverontreinigingen, gerelateerd aan de afvalstromen vanuit de asbestfabriek in Goor. Het is ook in het belang van de inwoners van de gemeente Haaksbergen dat bronnen met asbest in de bodem ontdekt en vervolgens gesaneerd worden. De saneringsopgave wordt in beeld gebracht door inventarisaties van verdachte locaties en bodemonderzoeken. Zodra duidelijk is hoeveel de bijdrage voor Haaksbergen is werken we een plan van aanpak verder uit.

Ontwikkelingen Kadernota 2019

Geen.

Sociaal domein

Mutaties Eerste berap 2018 en Kadernota 2019 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving product	1e berap				
		2018	2019	2020	2021	2022
1e BERAP	Jeugd					
	Individuele voorzieningen Natura Jeugd	-1150	0	0	0	0
	PGB Jeugd	160	0	0	0	0
	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd	53	0	0	0	0
	Eerstelijnsloket Jeugd	-76	0	0	0	0
	Wmo					
	Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo	-105	0	0	0	0
	Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	57	0	0	0	0
	PGB Wmo	98	0	0	0	0
	Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo	-322	0	0	0	0
	Algemene voorzieningen Wmo	14	0	0	0	0
	Eerstelijnsloket Wmo	-76	0	0	0	0
	Participatie					
	Bijstandsverlening en inkomensvoorziening	1476	0	0	0	0
	Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	-147	0	0	0	0
	Sociale werkvoorziening	402	0	0	0	0
	Re-integratie- en participatievoorzieningen	4	0	0	0	0
	Participatiewet					
Totaal 1e BERAP		386	0	0	0	0
MJP vanuit 1e BERAP	Jeugd					
	Individuele voorzieningen Natura	0	-1150	-1150	-1150	-1150
	PGB Jeugd	0	160	160	160	160
	Veiligheid, jeugdreclassering en Eerstelijnsloket Jeugd	0	53	53	53	53
		0	-28	-23	-23	-23
	Wmo					
	Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo	0	-170	-170	-170	-170
	Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo	0	62	62	62	62
	PGB Wmo	0	98	98	98	98
	Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo	0	-322	-322	-322	-322
	Algemene voorzieningen Wmo	0	0	0	0	0
	Eerstelijnsloket Wmo	0	-28	-23	-23	-23
	Participatie					
	Bijstandsverlening en inkomensvoorziening	0	1205	1107	1012	931
	Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	0	-71	-84	-92	-98
	Sociale werkvoorziening	0	33	-26	-54	66
	Re-integratie- en participatievoorzieningen	0	-2	13	47	43
	Participatiewet					
Totaal MJP vanuit 1e BERAP		0	-159	-305	-402	-373
Kadernota 2018	Participatie					
	Re-integratie- en participatievoorzieningen	0	-150	0	0	0
	Participatiewet					
	Wmo					
	Algemene voorzieningen Wmo	0	-43	-43	-43	-43
Totaal Kadernota 2018		0	-193	-43	-43	-43
Totaal programma Sociaal domein		386	-352	-348	-445	-416

Ontwikkelingen Eerste berap 2018

Formatie-uitbreiding Noaberpoort/Ontwikkeling

Doorontwikkeling Noaberpoort/Ontwikkeling (2018: N € 200.000, 2019 ev.: N € 350.000, bedrag is verwerkt in programma Algemene Dekking)

Op basis van de evaluatie doorontwikkeling Noaberpoort zijn wij bezig om de werkprocessen in kaart te brengen en de taken efficiënter in te richten. Daarnaast kwam naar voren dat wij functies missen en de capaciteit te beperkt is. Wij hebben in 2017 en 2018 op diverse fronten extra capaciteit ingehuurd. Om de ondersteuning aan onze inwoners en de kwaliteit te blijven garanderen stellen wij nu voor om structureel capaciteit uit te breiden met 4 fte.

Het gaat om de volgende taken en/of extra capaciteit:

- Medewerker bureaudienst. Hier komen vragen en meldingen van inwoners voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp binnen en vindt de eerste vraagverheldering plaats. Deze vragen worden vervolgens indien nodig doorgeleid naar regisseurs/consulenten en sociale werkers van Wijkkracht.
- Kwaliteitsmedewerker
- Procesondersteuning en backoffice medewerker
- Regisseurs/consulenten

Wij verwachten een uitbreiding van 2 fte verdeeld over de bovengenoemde functies bij de Noaberpoort.

Binnen de afdeling Ontwikkeling hebben 2 à 3 medewerkers het beleid in het sociaal domein vormgegeven. Dit omvat alle onderdelen van de beleidsadvisering, zowel voor de voorliggende voorzieningen als voor de maatwerk- en individuele voorzieningen maar ook contractmanagement, Wmo-toezicht en accounthouderschap en beleidsuitvoerende taken. Daarnaast hebben zij deel uitgemaakt van regionale werkgroepen. Het is noodzakelijk om functiescheiding toe te passen, bijvoorbeeld van contractmanager en toezichthouder Wmo (deze taken zijn bij dezelfde persoon beled) en taken efficiënter te organiseren.

Wij stellen voor de volgende functies en/of capaciteit uit te breiden:

- Functie van contractmanager voor maatschappelijke ondersteuning en jeugd te realiseren
- Beleidsondersteuning
- Beleidsmedewerker

Dit betekent een uitbreiding van 2 fte Ontwikkeling.

In verband met de implementatie van de nieuwe inkoop, herindicaties en (te) beperkte capaciteit bij zowel de Noaberpoort als bij Ontwikkeling hebben wij in 2018 al extra capaciteit nodig.

Jeugd

Individuele voorzieningen Natura Jeugd (2018 ev.: N € 1.150.000)

Uit de jaarrekening 2017 blijkt dat wij meer dan begroot uitgegeven hebben aan individuele voorzieningen natura jeugd. Wij verwachten dat dit tekort structureel is en ramen daarom dit bedrag voor 2018 en volgende jaren bij.

De hogere uitgaven kennen de volgende oorzaken. Wij worden, net als veel andere gemeenten, geconfronteerd met een stijgende vraag naar jeugdhulp en zwaardere problematiek bij onze jeugdige inwoners. Wij zetten bovendien in op duurzame en structurele oplossingen voor onze inwoners om erger te voorkomen.

Verder zien wij dat het aantal door de rechter opgelegde jeugdbeschermings- en reclasseringsmaatregelen kleiner is dan vooraf door ons ingeschat. Wij gaan er van uit dat wij een deel van deze maatregelen hebben voorkomen door vanuit Noaberpoort individuele voorzieningen natura jeugd in te zetten. Dit heeft geleid tot hogere uitgaven op het product Individuele voorzieningen natura jeugd maar tot lagere uitgaven op het product Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd. Wij verwachten dat dit beeld zich dit en de komende jaren zal voortzetten. Ten slotte zien wij dat de verschuiving van persoonsgebonden budget (PGB) naar zorg in natura (ZIN)

zich verder doorzet. Ook deze verschuiving leidt tot hoger uitgaven op het product Individuele voorzieningen natura jeugd maar tegelijkertijd tot minder uitgaven op het product PGB.

PGB Jeugd (2018 ev.: V € 160.000)

Wij zien in de jaarrekening 2017 dat onze jeugdige inwoners steeds vaker zorg in natura (ZIN) in plaats van een persoonsgebonden budget (PGB) willen inzetten. Ook in 2015 en 2016 was dit het geval. Deze trend is overigens in heel Twente zichtbaar. Wij ramen daarom de middelen voor PGB structureel af.

Veiligheid, jeugdreclassering en opvang Jeugd (2018 ev.: V € 53.000)

In 2017 zijn er minder jeugdbeschermingstrajecten ingezet dan verwacht. Wij gaan er van uit dat dit een structureel beeld is en ramen daarom de begrote middelen met € 12.500 af. Het afgelopen jaar zijn er geen jeugdreclasseringsmaatregelen door de rechter opgelegd. Wij gaan er van uit dat dit een structureel beeld is en ramen daarom de begrote middelen met € 40.000 af.

ICT-ondersteuning jeugdhulp en Wmo (2018: N € 152.000, 2019: N € 56.000, 2020 ev.: N € 46.000)

De gemeente Hengelo voerde de afgelopen jaren het applicatiebeheer van het registratiesysteem voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp (GWS van Centric) voor ons uit. In 2017 heeft de gemeente Hengelo aangegeven met deze dienstverlening te willen stoppen. Wij zijn met de gemeente Hengelo overeengekomen dat wij het applicatiebeheer met ingang van 1 januari 2019 weer in eigen beheer gaan uitvoeren. Concreet betekent dit dat wij in 2018 GWS moeten ontvlechten en zodanig organiseren dat wij de geschiedenis van de cliënten uit Haaksbergen beschikbaar houden. Hiervoor stellen wij een projectleider aan. Tevens gaan wij werven voor een eigen applicatiebeheerder die nog dit jaar dient te starten.

Daarnaast moeten wij in 2018 GWS inrichten voor het (nieuwe) Twents model, waarmee wij vanaf 1 januari 2019 gaan werken. De inrichting van GWS op basis van het Twents model wijkt (volledig) af van de huidige inrichting van GWS.

In 2018 hebben wij als gevolg van het vorenstaande te maken met de bestaande kosten van applicatiebeheer door de gemeente Hengelo alsmede met incidentele kosten voor de ontvlechting (onder meer voor een projectleider) en (structurele) kosten voor eigen applicatiebeheer.

Wmo

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo (2018: N € 105.000, 2019 ev. € 170.000)

De jaarrekening 2017 laat een lagere eigen bijdrage voor de Wmo zien. In overeenstemming met de jaarrekening stellen wij de eigen bijdrage naar beneden bij voor 2018. Vanaf 2019 wordt de eigen bijdrage regeling in de Wmo aangepast en is dan niet meer afhankelijk van huishoudsamenstelling, inkomen en vermogen. Er geldt dan een vast abonnementsstarief van € 17,50 per 4 weken voor iedereen. Wij verwachten dan structureel minder inkomsten van uit de eigen bijdrage en hebben daarom vanaf 2019 structureel de inkomsten uit eigen bijdragen verlaagd. Dit komt neer op € 120.000 voor 2018 en € 185.000 voor 2019 ev. De eigen bijdrage voor individueel vervoer (voorheen regiotaxi) kan structureel worden verhoogd met € 15.000 per jaar.

Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo (2018: V € 57.000, 2019 ev.: V € 62.000)

Er heeft een nieuwe aanbesteding huishoudelijke ondersteuning (ho) plaats gevonden volgens een nieuw model met diverse modules ho. Bijvoorbeeld de was-verzorging is nu onderdeel van de maatwerkvoorziening ho en hoeft niet meer apart door de cliënt via een huishoudelijke hulp toelage ingekocht te worden. Bij de aanbesteding is rekening gehouden met een reëel uurtarief voor huishoudelijke hulpen. De cao VVT is in 2018 aangepast met een hogere loonschaal voor huishoudelijke hulpen. We verwachten in verband hiermee hogere uitgaven op Wmo huishoudelijke ondersteuning (zorg in natura). Daarnaast dient deze post in combinatie gezien te worden met de Wmo huishoudelijke ondersteuning PGB. In 2018 wordt eenmalig een budget voor uitoefening regiefunctie van € 25.000 overgeheveld naar de Wmo. Structureel brengen we in verband met beleidswijzigingen op Wmo OMD € 100.000 van maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo over naar maatwerkvoorziening natura materieel Wmo.

PGB Wmo (2018 ev.: V € 98.000)

Wij zien een verschuiving van PGB naar Zorg in natura. Op PGB verlagen we de post structureel met € 98.000 naar aanleiding van de veranderingen binnen ho en gelet op de jaarrekening 2017.

Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo (2018 ev.: N € 322.000)

Voor Wmo OMD wordt structureel € 100.000 overgeheveld naar maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo. Verder verwachten we in verband met vergrijzing structureel € 75.000 hogere uitgaven voor Wmo individuele voorzieningen rolstoelen en structureel € 74.000 voor Wmo individuele vervoersvoorzieningen. De bijdrage van de provincie voor regionaal vervoer (individueel vervoer) is afgeschaft. Dit geeft jaarlijks een nadelig effect van € 73.125.

Uitvoering VN-verdrag m.b.t. Toegankelijkheid

Om het VN-verdrag met de rechten voor mensen met een beperking (inwerkingtreding 14 juli 2016) in onze gemeente te bevorderen, beschermen en waarborgen is het van belang hierop lokaal steviger in te zetten. Centrale begrippen zijn inclusie, persoonlijke autonomie en volledige participatie. In het verdrag is aangegeven wat gemeenten moeten doen om ervoor te zorgen dat de positie van mensen met een beperking verbetert. Het College voor de rechten van de Mens ziet toe op naleving van het verdrag in de praktijk. Voor het komend jaar is het belangrijk doelstellingen te formuleren op het gebied van inclusie en toegankelijkheid. Bijvoorbeeld door integrale toegankelijkheid als een vast onderdeel in de beleidsvormingsprocessen binnen alle afdelingen van de gemeente op te nemen.

Effecten nieuwe aanbesteding voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp

Medio mei jl. is de regionale aanbesteding voor het (nieuwe) Twents model voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp gestart. De aanbesteding is gebaseerd op het nieuwe Twentse model, die uitgaat van ondersteuningsbehoeften.

Hoewel wij de financiële consequenties van het nieuwe Twents model nu nog niet kunnen inschatten verwachten wij een kostenstijging als gevolg van indexering van de tarieven. Wij zullen de ontwikkeling van de uitgaven in 2019 daarom nauwlettend monitoren.

Participatie

De kosten voor algemene bijstand dalen in 2018. Dit komt door de gunstige economische ontwikkeling, maar ook door de inzet van een extra werkcoach per 1 mei 2018. Omdat ook een aantal cliënten gedeeltelijk gaat werken, daalt de hoogte van de uitkering. Wij verwachten een gemiddelde kostendaling van € 750 per bijstandsccliënt.

Uit informatie van het CPB blijkt dat men voor de jaren 2019 – 2022 uit gaat van een bescheiden stijging van het bijstandsvolume.

Loonkostensubsidie (2018 ev.: N € 41.000)

Voor bijstandsgerechtigden die in het kader van een re-integratievoorziening werk gaan verrichten krijgt de werkgever voor dat deel dat de bijstandsgerechtigde niet productief is een loonkostensubsidie. Boven genoemd bedrag is gebaseerd op de verwachting van de Uitvoeringsorganisatie.

Ontwikkeling rijksbijdrage BUIG (2018 ev.: V € 109.000)

Voor de hoogte van het BUIG budget is gekeken naar het deel van het voorlopige BUIG budget van Haaksbergen 2018 ten opzichte van het macro BUIG budget 2018 (0,000882449). Voor 2019 – 2022 is dit deel genomen van het macrobudget BUIG 2019 – 2022 zoals dat in de Rijksbegroting SZW 2018 is opgenomen.

Uitvoeringskosten Uitvoeringsorganisatie (2018 ev.: V € 262.500)

De hoogte van de kosten zijn voor een belangrijk deel afhankelijk van het aantal bijstandsgerechtigden per gemeente.

Nieuw Beschut

Het instrument "Nieuw beschut", onderdeel van de Participatiewet, is bedoeld om kwetsbare personen, met arbeidsvermogen aan het werk te helpen. Deze personen hebben erg veel begeleiding en/of aanpassingen nodig.

Wij hebben de keus gemaakt om deze personen een dienstverband aan te bieden bij de "stichting SWB Beschut". Wij moeten in 2018, minimaal 5 personen een dienstverband aanbieden. Jaarlijks wordt dit quotum aangepast.

Re-integratie trajecten

Voor de re-integratie van personen met een bijstandsuitkering met een grote afstand tot de arbeidsmarkt koopt de gemeente Haaksbergen trajecten in bij SWB Midden Twente. De trajecten omvatten één of meerdere van de volgende taken: diagnose, arbeidsontwikkeling, arbeidspool, werken en leren, werken met behoud van uitkering of betaald werk met ondersteuning. Voor 2018 nemen wij 30 trajecten arbeidsontwikkeling en 8 trajecten PostNL/arbeidspool af.

Gedurende de periode dat de cliënt werkzaam is bij PostNL wordt samen met de Werkcoach arbeidsontwikkeling van de SWB en het Werkplein gezocht naar een passende vacature op de arbeidsmarkt.

Personen die deelnemen aan de arbeidspool krijgen maximaal 6 maanden een tijdelijk dienstverband bij de SWB Midden Twente en worden geplaatst op een passende werkervaringsplek. Tijdens de plaatsing in de arbeidspool wordt gezocht naar een passende baan.

WSW (2018: V € 185.000)

Op 1 januari 2018 zijn er geen Wsw-medewerkers van de gemeenten meer in dienst bij Hameland. Vanaf 1 januari 2018 zijn er dus geen kosten meer van (tijdelijke) dienstverbanden bij Hameland. Op 9 maart 2018 heeft het AB van de GR Hameland de jaarrekening 2017 en de eindrapportage vastgesteld. Na verrekening van alle kosten in de financiële afwikkeling van Hameland met de gemeenten is er nog een uitbetaling aan gemeenten van oude rijksbijdragen en de uitbetaling van de algemene reserve. De gemeente Haaksbergen ontvangt hieruit nog € 88.278 (zie jaarrekening 2017). Het totale transitiebudget is in 2015 begroot op € 10.583.000. De begrote bijdrage van de gemeente Haaksbergen daarin was € 857.223 (8,1%). De werkelijke transitiekosten voor de GR Hameland zijn uiteindelijk echter beperkt gebleven tot € 5.278.000. Het aandeel van de gemeente Haaksbergen geeft voordeel van € 426.544. Hiervan is reeds € 241.545 verwerkt.

De transitie en liquidatie van de GR Hameland zijn hiermee afgerond. Er zullen nog twee formele stappen worden gezet. Ten eerste zendt het gemeentebestuur van Oost Gelre het besluit tot opheffing van de gemeenschappelijke regeling toe aan Gedeputeerde Staten van Gelderland.

Daarna verwerkt iedere gemeente vervolgens de opheffing van de GR Hameland in haar register als bedoeld in artikel 27 van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Ontwikkelingen bijzondere bijstand

De kosten voor de bijzondere bijstand zijn berekend over de gemiddelde kosten per uitkering in 2017. Voor de jaren 2018 – 2022 zijn de kosten bepaald aan de hand van het verwachte bijstandsvolume.

Ondersteuning zodat kinderen mee kunnen doen (2018: N € 66.000)

Het Rijk heeft middelen beschikbaar gesteld voor de bestrijding van armoede onder kinderen. In november 2017 heeft de raad ingestemd met het "kindpakket". Rijksmiddelen die in 2017 nog niet zijn ingezet, worden overgeheveld naar 2018. In 2018 wordt een lokale (zelfstandige) stichting Leergeld opgericht.

Kadernota 2019

WMO

Aanpak personen met verward gedrag (2019 ev.: N € 43.000)

Gemeenten zijn per 1 oktober 2018 primair verantwoordelijk voor een sluitende aanpak voor personen met verward gedrag. Hiervoor zijn 9 bouwstenen aangereikt, deels voor uitwerking van een lokale procesaanpak en deels voor uitwerking en afspraken rond bovenlokale aspecten.

'Passend Vervoer' leent zich voor een regionale aanpak en daaraan verbonden verbetering van meldkamer-triage en opvolging van zorg of opvang. De politie stopt met vervoer op 1 oktober van dit jaar in gevallen waar de politie geen rol heeft. Regionaal wordt een pilot voorgesteld waarbij Twentse gemeenten €0,11 per inwoner bijdragen (€ 2.600).

In november 2017 is in Haaksbergen gestart met de pilot Wijk GGD. Voorgesteld wordt om deze pilot te continueren waarbij samenwerking wordt gezocht met een buurgemeente voor efficiëntere inzet van de uren. Wij verwachten een bedrag van € 43.000 nodig te hebben om de pilot structureel te maken (mede afhankelijk van samenwerking met een buurgemeente).

De praktische uitwerking van de sluitende aanpak en de lerende werking die uitgaat van de diverse pilots (o.a. vervoer) loopt ook in 2019 verder door.

Onderwijs

Mutaties Eerste berap 2018 en Kadernota 2019 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving produkt	1e berap	Kadernota			
		2018	2019	2020	2021	2022
1e BERAP	Lokaal onderwijsbeleid	-35	0	0	0	0
Totaal 1e BERAP		-35	0	0	0	0
MJP vanuit 1e BERAP	Lokaal onderwijsbeleid	0	-20	-20	-20	-20
Totaal MJP vanuit 1e BERAP		0	-20	-20	-20	-20
Totaal programma Onderwijs		-35	-20	-20	-20	-20

Ontwikkelingen Eerste berap 2018

Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (2018: N € 15.000)

Op 28 januari 2015 heeft de gemeenteraad de huidige verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Haaksbergen vastgesteld. Deze verordening is op onderdelen verouderd. Bovendien bieden de daarin opgenomen normbedragen te weinig financiële ruimte om een goede school te kunnen bekostigen. Er is een nieuwe verordening in de maak die in juni 2018 aan de gemeenteraad ter vaststelling wordt aangeboden. Aan het opstellen van deze nieuwe verordening zitten kosten verbonden, namelijk vijftienduizend euro. Voorafgaand aan besluitvorming door de raad voert het college eind april/begin mei Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de schoolbesturen.

De voornaamste reden om de huidige verordening te wijzigen is dat de normkosten ontoereikend zijn om te kunnen bouwen in de huidige markt. Overigens zijn wij hierin bevestigd aangezien de VNG onlangs een advies heeft uitgebracht om de normkosten met 40% te verhogen. Daarnaast zijn er keuzes met betrekking tot de duurzaamheid die ook kostenverhogend werken waarin de raad al richtinggevende uitspraken heeft gedaan.

Extra kosten toezicht en handhaving kinderopvang (2018 ev.: N € 20.000)

Sinds 1 januari 2018 is de Wet Innovatie en Kwaliteit in de Kinderopvang (IKK) in werking. De nieuwe wet heeft als doel de kwaliteit van de kinderopvang te verhogen en toezicht en handhaving te versterken. Het herijken van de kwaliteitseisen heeft gevolgen voor de het toezicht en de handhaving op deze eisen.

Concreet betekent dit dat de inspecties en toezicht met ingang van 2018 gedeeltelijk anders en intensiever worden uitgeoefend door de GGD. De kosten voor de inspecties stijgen hierdoor structureel. Daarnaast zijn er in 2018 incidentele kosten in verband met de implementatie van de nieuwe wet.

Ontwikkelingen Kadernota 2019

De ontwikkeling van Het Assink lyceum

Op 29 november 2017 heeft de gemeenteraad besloten om in te stemmen met het voorkeursscenario vervangende nieuwbouw voor Het Assink Lyceum. Daarnaast het de raad het college de opdracht gegeven om samen met Het Assink Lyceum dit scenario uit te werken in een locatie-onderzoek en een business-case. In het gehele plan wordt tevens meegenomen de integratie van binnensportactiviteiten (onderwijs- en verenigingsgebruik).

Huisvesting IKC De Kameleon

Het stopzetten door het schoolbestuur, Stichting Keender, heeft geleid tot het indienen van een nieuwe aanvraag voorziening huisvesting. Deze aanvraag wordt opnieuw ter besluitvorming voorgelegd in de vergadering van de gemeenteraad van juni 2018 hetgeen tot gevolg heeft dat het gebouw van IKC De Kameleon in 2019 in gebruik genomen wordt. Ruim een jaar later dan in eerste instantie gepland.

Huisvesting basisscholen Holthuizen en Dr Ariëns

In december 2013 heeft het college het besluit genomen om de basisscholen Holthuizen en Dr. Ariëns uiterlijk 2020 te huisvesten op de locatie van basisschool Dr Ariëns.

Eind 2017 heeft het schoolbestuur, de Stichting Keender, te kennen gegeven de locatiekeuze (Dr. Ariëns) niet te willen aanpassen. Tevens heeft Keender besloten om de clustering van beide scholen op te schorten. Reden hiervoor was de stagnerende ontwikkeling rond de realisering van IKC De Kameleon. Naar verluid bestaat er binnen de beide scholen verdeeldheid over de locatiekeuze. Reden om over hierover met Keender opnieuw in overleg te gaan.

Ruimtelijke ontwikkeling en wonen

Mutaties Eerste berap 2018 en Kadernota 2019 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving produkt	1e berap	Kadernota			
		2018	2019	2020	2021	2022
1e BERAP	Bougrondexploitatie	-10	0	0	0	0
	Ruimtelijke ordening	227	0	0	0	0
	Wonen en Bouwen	20	0	0	0	0
Totaal 1e BERAP		237	0	0	0	0
MJP vanuit 1e BERAP	Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0
		0	83	83	83	83
	Vastgoedexploitatie	0	-20	0	0	0
Totaal MJP vanuit 1e BERAP		0	63	83	83	83
Kadernota 2019	Bougrondexploitatie	0	-115	-107	-93	-75
	Ruimtelijke ordening	0	0	0	0	0
Totaal Kadernota 2019		0	-115	-107	-93	-75
Totaal programma Ruimtelijke ontwikkeling en wonen		237	-52	-24	-10	8

Ontwikkelingen Eerste berap 2018

Wissinkbrink (2018: N € 10.000)

In 2018 ontvangen wij de opbrengst van de verkoop van de Hassinkbrinkweg 10 en Hassinkbrinkweg 24. De opbrengst van de verkoop van de Hassinkbrinkweg 10 is € 325.000, de opbrengst van de verkoop van de Hassinkbrinkweg 24 is € 335.000.

In de berekening van de boekwaarde van de resterende voorraad grond van de Wissinkbrink is rekening gehouden met een boekwaarde van € 325.000 voor de Hassinkbrinkweg 10 en € 345.000 voor de Hassinkbrinkweg 24. Deze verkopen leiden derhalve tot een klein boekverlies van € 10.000.

Omgevingswet

In 2018 wordt meer gestructureerd gewerkt aan de implementatie van de Omgevingswet. Dit moet ertoe leiden dat eind 2018 een implementatieplan klaar ligt waarin precies de opgaven zijn beschreven waaraan de daarop volgende jaren gewerkt moet worden.

Doorontwikkeling energieloket (2018: V € 20.000 en 2019: N € 20.000)

Voor de doorontwikkeling van het energieloket hebben we van de provincie Overijssel voor de periode 2018 en 2019 een voorschotbedrag ontvangen van € 40.000.

Ontwikkelingen Kadernota 2019

Onderhoud vastgoed

Sinds 2015 betalen wij het groot onderhoud aan gemeentelijk vastgoed uit de voorziening Groot onderhoud gemeentelijke panden. De voorziening is op dit moment toereikend. De jaarlijkse dotatie van € 356.000 is gebaseerd op onderhoudsplanningen uit 2014. Dit jaar actualiseren wij de onderhoudsplanningen. Ook doen wij op dit moment een onderzoek naar de binnensportbehoefte en de binnensportaccomodaties. De effecten hiervan zullen wij meenemen bij de begroting 2019.

Omgevingswet

Op grond van het implementatieplan dat eind 2018 klaar is kan een betere inschatting worden gemaakt van de kosten. Dit is mede afhankelijk van het ambitieniveau die deze gemeente wil nastreven, denk daarbij bijvoorbeeld ook aan de rol van ICT in relatie tot dienstverlening, starten pilot om voor een gebied een omgevingsplan te maken en het zoeken van afstemming met de veranderopgave voor de gemeentelijke organisatie (regievoeren en faciliteren).

Duurzaamheid (2018 ev.: resultaat neutraal)

Om in 2050 energieneutrale, klimaatbestendige en vitale gemeente te zijn moeten we niet alleen initiatieven vanuit de samenleving faciliteren, maar ook eigen initiatieven ontplooien. Afgelopen periode hebben we al ingezet om samen met de partners Haaksbergen te verduurzamen. We willen

onze inzet komende jaren verder intensiveren. Dit is ook noodzakelijk om aan de grote opgaven uit het Klimaatakkoord te voldoen.

We zijn in gesprek met de kerkdorpen Buurse en St. Isidorushoeve. Gezamenlijk bepalen we welke duurzaamheidsmaatregelen belangrijk zijn voor hun dorp. De wijken in de kern Haaksbergen komen ook nog aan bod. We gaan ervan uit dat er Haaksbergse energiecoöperaties gaan ontstaan. Ook zijn we samen met het bedrijfsleven bezig om onder andere menukaarten te ontwikkelen, die bedrijven inzicht geven in de mogelijkheden van duurzaamheidsmaatregelen en in de terugverdiensijden e.d. Verder zijn we in gesprek met sportverenigingen en schoolbesturen om een duurzaamheidsimpuls te geven. We hebben ook een onderzoek uitgevoerd naar de kansen voor duurzaamheidsmaatregelen en mogelijkheden van samenwerking in de Hassinkbrink en Zienesch-Wolferink binnen het zogeheten Wij-bedrijf. Omdat de kansen minder talrijk bleken dan we verwachtten hebben we besloten om dit concept niet verder uit te werken.

Daarnaast willen we meedoen aan projecten uit de uitvoeringsagenda van de Twentse Energie Strategie. Haaksbergen kan hierbij kiezen voor de projecten, die interessant zijn voor de gemeente. Ook gaan we warmte- en energieplannen voor Haaksbergen ontwikkelen. Deze plannen geven inzicht in de opgave en in de mogelijkheden voor de bedrijventerreinen en de woonwijken.

Algemene dekkingsmiddelen

Mutaties Eerste berap 2018 en Kadernota 2019 voor dit programma

Bedragen x € 1.000

	Omschrijving produkt	1e berap	Kadernota			
		2018	2019	2020	2021	2022
1e BERAP	Algemene baten en lasten	233	0	0	0	0
	Algemene uitkering gemeentefonds	381	0	0	0	0
	Kostenplaatsen (afdelingen)	-784	0	0	0	0
	Belastingen/rechten	-65	0	0	0	0
Totaal 1e BERAP		-235	0	0	0	0
MJP vanuit 1e BERAP	Algemene baten en lasten	0	-593	-1.385	-2.443	-2.840
	Algemene uitkering gemeentefonds	0	1.485	2.305	2.920	3.749
	Kostenplaatsen (afdelingen)	0	-637	-545	-37	-498
	Belastingen/rechten	0	-45	-45	-45	-45
	Kredieten/Investeringsen	0	0	0	0	0
Totaal MJP vanuit 1e BERAP		0	209	330	395	366
Kadernota 2018	Algemene baten en lasten	0	725	346	312	294
	Belastingen/rechten	0	-240	-150	-150	-150
Totaal Kadernota 2018		0	485	196	162	144
Totaal programma Algemene dekkingsmiddelen		-235	694	526	557	510

Ontwikkelingen Eerste berap 2018

Algemene baten en lasten (2018: V € 233.000, 2019: V € 725.000, 2020: V € 346.000, 2021: V € 312.000, 2022: V € 294.000)

Voor de volume- en loon/prijsstijgingen hebben we middelen gereserveerd (zie toelichting algemene uitkering hieronder).

Algemene uitkering (2018: V € 381.000, 2019: V € 1.485.000, 2020: V € 2.305.000, 2021: V € 2.920.000, 2022: V € 3.749.000)

Het positieve meerjarige financiële effect door met name de accresontwikkeling is fors. Daar staan een aantal zaken tegenover waar we in de lasten rekening mee moeten houden. Te denken valt aan de afspraken uit het interbestuurlijk akkoord, autonome ontwikkelingen, volume- en loon/prijsstijgingen met betrekking tot het sociaal domein vanaf 2020 en de overige loon- en prijsstijgingen. Voor de volume- en loon/prijsstijgingen hebben we middelen gereserveerd.

Kostenplaatsen/afdelingen (2018: N € 543.000, 2019: N € 361.000, 2020: N € 115.000, 2021: N € 121.000, 2022: N € 115.000)

Uitvoeringsagenda

Zoals hiervoor aangegeven brengt 2018 belangrijke veranderingen met zich in de organisatie. Niet alleen de structuur wordt aangepast, maar ook aspecten zoals: samenwerking, rollen en verantwoordelijkheden, sturing, cultuur, P&O beleid en instrumenten. Om deze transitie vorm te geven en medewerkers te scholen en trainen hebben we extra middelen nodig.

Uitbreiding formatie Noaberpoort/Ontwikkeling (2018: N € 200.000, 2019: N € 350.000, 2020: N € 350.000, 2021: N € 350.000, 2022: N € 350.000)

De kosten zijn vooralsnog geraamd in het programma Algemene Dekking. De toelichting is terug te vinden in het programma Sociaal Domein.

Actualisatie kapitaallasten (2018: V € 82.000, 2019: V € 147.000, 2021)

Een aantal geplande investeringen wordt iets later uitgevoerd dan gepland. Daarom wordt er ook iets later afgeschreven. Dit levert voor 2017 een eenmalig voordeel op van € 22.000. Dit voordeel wordt ook wel onderuitputting genoemd.

Belastingen

Uitbesteding werkzaamheden frontoffice (2018 ev.: N € 15.000)

Op de aanslagen van de gemeentelijke belastingen wordt voortaan het telefoonnummer van het GBT vermeld, en niet meer die van de gemeente. Hierdoor zal de klantvriendelijkheid sterk

verbeteren aangezien veel telefoontjes die nu bij de gemeente binnenkomen, alsnog worden doorverbonden naar het GBT. (per jaar worden 1.600 telefoontjes doorverbonden naar het GBT)
Hogere kosten vanwege wettelijke regelingen (2018 ev.: N € 30.000)
Vanwege een aantal wettelijke regelingen maakt het GBT vanaf 2019 structureel meer kosten. Deze worden doorberekend in de gemeentelijke bijdrage. Voor Haaksbergen betekent dit een structureel nadeel van € 30.000

Aanvulling reserves GBT en omzetting 60m3 regeling (2018: N € 20.000)

De gemeentelijke bijdrage voor het GBT wordt in 2018 € 20.000 hoger dan begroot. Met dit bedrag wordt onder andere de reservepositie van het GBT verbeterd.

Ontwikkelingen Kadernota 2019

Algemene baten en lasten

Invulling taakstelling Personeel en organisatie 2019 (2019 ev.: N € 249.000)

Het financiële voordeel van de verkoop van de werf heeft een positief effect op de totale overhead. Omdat er vanuit de taakstelling personeel en organisatie nog een taakstelling op overhead van € 250.000 vanaf 2019 openstaat adviseren wij om een deel van het structurele voordeel op de verkoop van de werf/aansluiting TM te gebruiken voor het invullen van de laatste nog openstaande taakstelling. Daarmee zijn vanaf 2019 alle taakstellingen vanuit het financieel herstelplan gerealiseerd.

Belastingen

Belastingverlaging (2019 ev.: N € 150.000)

Voor de belastingdruk hanteren wij de norm van maximaal 10% boven het landelijke gemiddelde. Uitgaande van gemiddelde waarden van woningen en van een meerpersoonshuishouden liggen de gemiddelde woonlasten in 2018 landelijk op ongeveer € 734 en in Haaksbergen op € 817. Haaksbergen zit dus boven het landelijke gemiddelde aan woonlasten. In 2018 hebben wij een eerste stap gezet in verlaging van de belastingdruk, en is de OZB verlaagd met 1%. We stellen voor om in 2019 de OZB te verlagen met 2%. Met deze verlaging voldoen we weer aan de norm van maximaal 10% boven het landelijke gemiddelde.

Omzetting woningen van m3 naar m2 (2019: N € 90.000)

Landelijk is bepaald dat alle gemeenten en uitvoeringsorganisaties met een overgangstermijn van vijf jaar (vóór 1 januari 2022) de woningen verplicht dienen te waarderen op basis van de gebruiksoppervlakte. Nu wordt dit gedaan op basis van inhoud. Eén van de redenen is dat dit beter aansluit bij de door de overheid ingerichte basisregistraties. Het GBT voert dit voor ons in 2019 uit. De kosten voor deze transitie bedragen ongeveer 4 euro per inwoner. Dit komt neer op € 90.000.

Kostenplaatsen/bedrijfsvoering

Rente en afschrijving (2018: V € 15.000, 2019: V € 7.000 2020 N € 141.000 2021 V € 52.000)

Er worden in deze Berap en Kadernota een aantal nieuwe investeringen voorgesteld. Hierdoor nemen de rente- en afschrijvingskosten vanaf 2020 toe. In 2021 is er een voordeel aangezien er dan een aantal oudere investeringen in zijn geheel is afgeschreven. Ook worden de rentekosten in 2021 lager door de aflossing van twee leningen met een relatief hoge rente.

Specificatie mutaties Business Case Bor

Bedragen x € 1.000

Omschrijving deelprogramma	Omschrijving produkt	2018	2019	2020	2021	2022
Bereikbaarheid	Verkeer	22	22	23	24	24
	Verlichting	19	20	20	20	20
	Wegen	66	84	91	100	100
Totaal Bereikbaarheid		107	126	134	143	143
Openbare ruimte	Afval	-64	-60	-57	-53	-53
	Begraafplaatsen	31	31	31	31	31
	Dierenoverlast en -bescherming	-11	-10	-9	-9	-9
	Nutsvoorzieningen	0	0	0	0	0
	Plantsoenen	-49	-34	-25	-15	-15
	Riolering	-23	-16	-11	-7	-7
	Speelvoorzieningen	1	2	3	3	3
	Waterbeheer	-10	-6	-4	-2	-2
Totaal Openbare ruimte		-125	-93	-72	-51	-51
Totaal Bereikbaarheid en openbare ruimte		-18	32	62	92	92
Bestuur	Gemeentebestuur	5	5	5	5	5
	Verkiezingen	-1	-1	-1	-1	-1
Totaal Bestuur		4	4	4	4	4
Totaal Bestuur en dienstverlening		-	-	-	-	-
Cultuur	Cultuur	-6	-6	-6	-6	-6
	Monumenten	0	0	0	0	0
Totaal Cultuur		-6	-6	-6	-5	-5
Sport	Sportaccommodaties	1	1	1	1	1
Totaal Sport		1	1	1	1	1
Totaal Cultuur en ontspanning		-	-	-	-	-
Toerisme en recreatie	Evenementen	-2	-1	0	0	0
	Toeristische fietspaden	-1	0	0	0	0
Totaal Toerisme en recreatie		-3	-1	-1	0	0
Totaal Economische ontwikkeling		-	-	-	-	-
Veiligheid	Openbare orde en veiligheid	-2	-2	-2	-2	-2
Totaal Veiligheid		-2	-2	-2	-2	-2
Totaal Integrale veiligheid		-2	-2	-2	-2	-2
Ruimtelijke ontwikkeling	Bouwgrondexploitatie	0	0	0	0	0
	Vastgoedexploitatie	227	83	83	83	83
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling		227	83	83	83	83
Totaal Ruimtelijke ontwikkeling en wonen		227	83	83	83	83
Algemene dekking	Algemene baten en lasten	-104	-123	-120	-117	-117
	Kostenplaatsen (afdelingen)	91	291	285	321	338
Totaal Algemene dekking		-13	168	165	205	222
Totaal Algemene dekkingsmiddelen		-13	168	165	205	222
Totaal		192	281	307	378	395

Toelichting:

In de toelichting op de verschillende programma's hebben we per programma al de mutaties als gevolg van de overdracht van taken van de afdeling Beheer en Openbare ruimte naar Twente Milieu aangegeven. Doel hiervan is om aansluiting te houden met de tabel met alle mutaties per programma. Voor de toelichting en een totaal overzicht van alle mutaties wordt daarbij verwezen naar deze bijlage.

Resultaat en toelichting mutaties

Het resultaat van alle mutaties op de programma's, zoals hierboven aangegeven in de onderste regel van de tabel, komt overeen met het resultaat zoals dat ook in de Business Case Beheer openbare ruimte (kortweg BC Bor) is vermeld.

Vervolgafspraken

Uitgangspunt is dat Twente Milieu alle taken verricht voor de afgesproken prijs, dus conform de offerte. Op dit moment hebben wij niet de indruk dat er in dat opzicht al sprake is van afwijkingen. Weliswaar zijn er extra kosten door Twente Milieu gemaakt, maar dat is in onze opdracht gebeurd

en er was sprake van bijzondere omstandigheden, zoals het verhelpen van de stormschade in januari 2018. De post onvoorzien hebben we ook niet hoeven aanspreken.

Wel willen we een goed beeld van de kosten per product, helemaal als er ook een relatie is met belastingen en leges, zoals afval, riool en begraafplaatsen. Daarvoor maken we goede afspraken met Twente Milieu over de mate van detaillering van de facturering. Bij de Begroting 2019 kunnen we de ramingen dan aanpassen aan de realiteit, en zo nodig bijsturen als er ongewenste effecten (zoals stijgende belastingdruk) zijn.